

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายณภดล เทพพิทักษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ๒๓/๒๕๖๖

วันที่ ๒๔ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

{	คณะกรรมการการเลือกตั้ง	ผู้ร้อง
	นายพิธา ลิ้มเจริญรัตน์ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร	ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องสิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่ นับแต่เมื่อใด

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ บัญญัติว่า “บุคคลผู้มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ... (๓) เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ” และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ บัญญัติว่า “สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสิ้นสุดลง เมื่อ ... (๖) มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘” บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ มีความมุ่งหมายเพื่อกำหนดลักษณะต้องห้ามของบุคคลในการสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ เนื่องจากบุคคลที่จะเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติในฐานะที่เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย ต้องได้รับการกลั่นกรองคุณสมบัติเบื้องต้นเพื่อเป็นหลักประกันว่าบุคคลนั้น ๆ จะปฏิบัติหน้าที่อย่างซื่อสัตย์สุจริต มีความประพฤติ และคุณสมบัติเป็นที่ยอมรับและเชื่อถือของสาธารณชน โดยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) บัญญัติให้บุคคลผู้เป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ เป็นบุคคลต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) บัญญัติให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรที่มีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๙๘ ต้องสิ้นสุดสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร บทบัญญัติมาตรา ๙๘ (๓) มีความมุ่งหมายมิให้ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ เพื่อป้องกันมิให้อาศัยความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์หรือเป็นโทษแก่บุคคลใดเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง และใช้อำนาจครอบงำสื่อมวลชนอันจะทำให้สื่อมวลชนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นอิสระและเป็นกลาง อย่างไรก็ตาม หลักการดังกล่าวจะต้องไม่กระทบกระเทือนต่อสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุตามที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ บัญญัติรับรองไว้ โดยขอบเขตแห่งสิทธิและการจำกัดสิทธิเช่นนี้ย่อมเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติ การตีความและการบังคับใช้กรณีการถือหุ้นอันเป็นการต้องห้ามตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญต้องไม่จำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินไปกว่าวัตถุประสงค์ของรัฐธรรมนูญและกฎหมาย

มีข้อที่ต้องพิจารณาเบื้องต้นก่อนว่า เมื่อมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ของผู้ถูกร้อง จึงควรพิจารณาว่าผู้ถูกร้องเป็นเจ้าของหรือผู้ถือหุ้นในกิจการดังกล่าวหรือไม่

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า บัญชีรายชื่อผู้ถือหุ้น ณ วันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ ปรากฏชื่อผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในลำดับที่ ๗๐๖๑ จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น โดยถือหุ้นในนามตนเอง มิได้หมายความว่าถือแทนบุคคล นิติบุคคล หรือในฐานะผู้จัดการมรดกแต่อย่างใด และถือหุ้นดังกล่าวเรื่อยมาจนกระทั่งเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ผู้ถูกร้องได้โอนหุ้นทั้งหมดให้นายภาวิชณ ลิมเจริญรัตน์

พิจารณาแล้วเห็นว่า ผู้ถูกร้องได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้จัดการมรดกของนายพงษ์ศักดิ์ ลิมเจริญรัตน์ บิดาของผู้ถูกร้อง ในฐานะที่เป็นทายาทโดยธรรม ตามคำสั่งของศาลแพ่งกรุงเทพใต้ คดีแพ่งหมายเลขแดงที่ ๑๘๖๐/๒๕๕๐ วันที่ ๑๖ มีนาคม ๒๕๕๐ มีหน้าที่จัดการมรดกโดยทั่วไป ได้แก่ เป็นผู้แทนทายาททั้งปวงในการทำหน้าที่รวบรวมทรัพย์สินอันเป็นทรัพย์มรดกแล้วจัดแบ่งแก่ทายาท ตลอดจนในกรณีที่ยกมรดกมีสิทธิเรียกร้องแก่ลูกหนี้ ย่อมมีสิทธิเรียกบังคับชำระหนี้จากลูกหนี้ หรือหากมรดกมีเจ้าหนี้ก็ต้องจัดการชำระหนี้สินแก่เจ้าหนี้มรดก ซึ่งนอกจากผู้ถูกร้องเป็นผู้จัดการมรดกแล้ว ผู้ถูกร้องยังเป็นทายาทโดยธรรมคนหนึ่งที่มีสิทธิได้รับมรดกจากมรดก กรณีปรากฏข้อเท็จจริงเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๕๐ ว่า ผู้ถูกร้องดำเนินการรับโอนหลักทรัพย์จากบัญชีหลักทรัพย์ที่บิดาของผู้ถูกร้องเคยเปิดไว้กับบริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) รวมถึงหุ้นของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น โดยไม่ระบุว่ารับโอนในฐานะผู้จัดการมรดก นั้น บริษัทหลักทรัพย์ ฟิลลิป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน) มีหนังสือชี้แจงว่า การรับโอนหุ้นดังกล่าวเป็นการดำเนินการในฐานะผู้จัดการมรดก เหตุที่ไม่สามารถระบุสถานะผู้จัดการมรดกในชื่อหลักทรัพย์เพราะระบบ

ของคุณย์รับฝากหลักทรัพย์แยกชื่อหลักทรัพย์และผู้ถือหลักทรัพย์ออกจากกัน และระบุชื่อเจ้าของหลักทรัพย์ได้เท่านั้น ต่อมากรณีปรากฏข้อเท็จจริงว่า ผู้ถูกร้องทำสัญญาโอนหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จำนวน ๔๒,๐๐๐ หุ้น ให้นายภาวิช ลิ้มเจริญรัตน์ เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ นั้น ผู้ถูกร้องชี้แจงว่า ในปี ๒๕๖๑ ผู้ถูกร้องจะดำเนินกิจกรรมทางการเมืองและจะเสนอตัวสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในวันที่ ๙ กันยายน ๒๕๖๑ ผู้ถูกร้องจึงได้ทำสัญญาด้วยวาจาแบ่งปันทรัพย์สินมรดกให้นายภาวิช ลิ้มเจริญรัตน์ น้องชายของผู้ถูกร้อง และได้ทำสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรในวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ โดยไม่ได้โอนทางทะเบียน เนื่องจากก่อนหน้านี้อตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยเพิกถอนหุ้นสามัญของบริษัทจากการเป็นหลักทรัพย์จดทะเบียน เป็นเหตุให้หุ้นสามัญของบริษัทไม่สามารถซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์ได้ ผู้ถูกร้องไม่อาจโอนหรือซื้อขายหุ้นดังกล่าวได้ด้วยวิธีการทั่วไป และเหตุที่การยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. ผู้ถูกร้องไม่ได้ยื่นหนังสือสัญญาโอนหุ้นดังกล่าว เพราะตามหลักเกณฑ์ของคณะกรรมการ ป.ป.ช. กำหนดให้กรณีทรัพย์สินที่เป็นหุ้นต้องยื่นหลักฐานที่ออกให้จากบริษัทหลักทรัพย์เท่านั้น และให้ยื่นเฉพาะทรัพย์สินตามที่มีอยู่จริงในวันที่มีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ให้อวันปฏิญาณตนในที่ประชุมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นวันเข้ารับตำแหน่งครั้งแรก คือ วันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๖๒ แต่หนังสือสัญญาดังกล่าวทำขึ้นเมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ซึ่งบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินที่ผู้ถูกร้องยื่นต่อคณะกรรมการ ป.ป.ช. กรณีเข้ารับตำแหน่งปี ๒๕๖๒ ตามแบบคำขอยื่นบัญชีทรัพย์สินและหนี้สินเพิ่มเติม ฉบับลงวันที่ ๔ ตุลาคม ๒๕๖๒ และกรณีพ้นจากตำแหน่งปี ๒๕๖๖ ปรากฏรายการหุ้นบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ดังกล่าว ในบัญชีทรัพย์สิน โดยหมายเหตุว่า ผู้ถูกร้องในฐานะผู้จัดการมรดกตามคำสั่งศาลได้รับมอบหมายจากทายาทให้รับโอนหลักทรัพย์หุ้นนี้อันเป็นกองมรดกถือครองไว้แทนทายาทอื่น

กรณีที่ผู้ถูกร้องโต้แย้งว่า สัดส่วนการถือหุ้นของผู้ถูกร้องในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) มีจำนวนเพียง ๔๒,๐๐๐ หุ้น จากจำนวนหุ้นสามัญของบริษัท ซึ่งมีจำนวน ๑,๒๐๖,๖๙๗,๔๐๐ หุ้น คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ ๐.๐๐๓๔๘ ของจำนวนหุ้นทั้งหมด ถือว่าเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก และจำนวนไม่มากพอที่ผู้ถูกร้องสามารถรอบงำการตัดสินใจในการดำเนินกิจการของบริษัทหรือมีอำนาจสั่งการให้บริษัทดำเนินการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์แก่ผู้ถูกร้องหรือพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องหรือเป็นโทษแก่ผู้สมัครและพรรคการเมืองอื่น เพื่อประโยชน์ในการเลือกตั้งของผู้ถูกร้องหรือพรรคการเมืองของผู้ถูกร้องได้ ผู้ถูกร้องย่อมไม่เป็นบุคคลที่มีลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓) นั้น

๙๙

พิจารณาแล้วเห็นว่า รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๙๘ (๓) เป็นบทบัญญัติที่มีหลักการเดียวกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๔๘ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยเกี่ยวกับการถือหุ้นในบริษัทที่ต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ มาตรา ๒๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) และ (๔) ประกอบมาตรา ๔๘ ไว้ ตามคำวินิจฉัยที่ ๑๒ - ๑๔/๒๕๕๓ สรุปได้ว่า รัฐธรรมนูญห้ามการเข้าถือหุ้นในบริษัทที่ต้องห้ามโดยไม่ได้ระบุว่าจะต้องถือหุ้นจำนวนเท่าใด และไม่ได้ระบุว่าจะต้องมีอำนาจบริหารงานหรือครอบงำกิจการหรือไม่ ฉะนั้น การถือหุ้นเพียงหุ้นเดียว ก็ย่อมเป็นการถือหุ้นตามความหมายในรัฐธรรมนูญแล้ว แม้ผู้ถือหุ้นจะไม่มีอำนาจบริหารหรือครอบงำกิจการก็ตาม การที่รัฐธรรมนูญบัญญัติห้ามการถือหุ้นไว้ชัดเจน ก็เพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองรวมทั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภามีช่องทางที่จะใช้หรือถูกใช้ตำแหน่งหน้าที่แสวงหาประโยชน์โดยมิชอบในทางใดทางหนึ่ง ดังนั้น การถือหุ้นในบริษัทที่ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ไม่ว่าจะถือหุ้นจำนวนเท่าใด หรือถือหุ้นเพียงหุ้นเดียว แม้ผู้ถือหุ้นจะไม่มีอำนาจบริหารหรือครอบงำกิจการก็ตาม ย่อมต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๙๘ (๓) ข้อโต้แย้งดังกล่าวของผู้ถูกร้อง ไม่อาจรับฟังได้

ข้อที่พิจารณาต่อไปมีว่า วันที่พรรคก้าวไกลยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อผู้ร้องในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ โดยมีรายชื่อผู้ถูกร้องอยู่ในลำดับที่ ๑ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่

ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องเป็นผู้ถือหุ้นในบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ซึ่งมีวัตถุประสงค์ข้อ ๑๘ ข้อ ๔๐ ข้อ ๔๑ และข้อ ๔๓ ในการประกอบกิจการสถานีวิทยุโทรทัศน์บอกรับเป็นสมาชิกและโทรภาพทางสาย รับจ้างโฆษณาทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อใด ๆ ตลอดจนรับจ้างออกแบบโฆษณาทุกชนิดทุกประเภท ประชาสัมพันธ์ และรับจ้างผลิตรายการทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ ปัจจุบันบริษัทยังคงประกอบกิจการ ไม่ได้เลิกบริษัทหรือเสร็จการชำระบัญชี ประกอบกับแบบนำเสนองบการเงิน (แบบ ส.บข.๓) ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ที่ยื่นต่อกรมพัฒนาธุรกิจการค้า เมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ นำส่งงบการเงินรอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ระบุประเภทธุรกิจว่า สื่อโทรทัศน์ แม้ข้อเท็จจริงปรากฏว่า ปัจจุบันบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ได้หยุดการเผยแพร่ภาพออกอากาศ แต่บริษัทยังคงสามารถประกอบกิจการเมื่อใดก็ได้ตราบเท่าที่ยังมิได้จดทะเบียนเลิกบริษัท

๙๖

และสามารถประกอบกิจการสื่อมวลชนได้ตามวัตถุประสงค์ที่จดทะเบียนไว้ ถือว่าบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) เป็นบริษัทประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ

พิจารณาแล้วเห็นว่า บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล มีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการสถานีวิทยุโทรทัศน์บอกรับเป็นสมาชิกและโทรภาพทางสาย รับจ้างโฆษณาทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อใด ๆ ตลอดจนรับจ้างออกแบบโฆษณาทุกชนิดทุกประเภท ประชาสัมพันธ์ และรับจ้างผลิตรายการทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ โดยมีการทำสัญญาเข้าร่วมงานและดำเนินการสถานีวิทยุโทรทัศน์ระบบ ยู เอช เอฟ กับสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี (สปน.) ต่อมาวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีหนังสือแจ้งบอกเลิกสัญญาดังกล่าว โดยสำนักงานประกันสังคมมีหนังสือแจ้งว่า เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๕๐ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ได้ยื่นแบบแจ้งเปลี่ยนแปลงข้อเท็จจริงนายจ้างต่อสำนักงานประกันสังคมว่าบริษัทหยุดกิจการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๐ เนื่องจากไม่มีพนักงาน สำนักงานประกันสังคมตรวจสอบแล้วอนุมัติการหยุดกิจการชั่วคราวดังกล่าว และยังคงปรากฏข้อมูลสถานประกอบการของสำนักงานประกันสังคมว่าหยุดกิจการชั่วคราวตั้งแต่วันที่ ๘ มีนาคม ๒๕๕๐ ถึงปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวอ้างของผู้ร้องที่ระบุว่าปัจจุบันบริษัทหยุดการเผยแพร่การออกอากาศ และค่าชี้แจงและค่าเบิกความของผู้ถูกร้องและนายคิมห์ สิริทวีชัย ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) พยานบุคคล ที่ระบุว่า นับตั้งแต่มีการแจ้งบอกเลิกสัญญาดังกล่าว บริษัทไม่ได้ดำเนินการสื่อโทรทัศน์และสื่อสิ่งพิมพ์อีกต่อไป และบริษัทได้ฟ้องเรียกค่าเสียหายจากการถูกยกเลิกสัญญาจากสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีต่อศาลปกครอง ปัจจุบันคดียังไม่ถึงที่สุด อยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด เมื่อพิจารณาแบบนำส่งงบการเงิน (แบบ สปข.๓) ของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) รอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๒ ระบุประเภทธุรกิจว่า กิจกรรมของบริษัทโฮลดิ้งที่ไม่ได้ลงทุนในธุรกิจการเงินเป็นหลัก รอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ และรอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ ระบุประเภทธุรกิจว่า สื่อโทรทัศน์ ระบุสินค้า/บริการว่า ไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากติดคดีความ หมายเหตุประกอบงบการเงินรอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ ระบุว่า เคยดำเนินธุรกิจหลักเกี่ยวกับการดำเนินการสถานีโทรทัศน์ สื่อโฆษณา และการผลิตรายการ แต่ สปน. ได้เพิกถอนสัญญาดังกล่าวส่งผลให้บริษัทต้องหยุดดำเนินการ และระบุว่า บริษัทมีรายได้ผลตอบแทนจากการลงทุนและดอกเบี้ยรับ และแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล (แบบ ภ.ง.ด.๕๐) ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ ระบุว่า ประกอบกิจการเผยแพร่ภาพยนตร์ วิดีทัศน์ และรายการโทรทัศน์ แต่ระบุรายได้โดยตรงจากการประกอบกิจการ

เป็น “ศูนย์บาท” และระบุรายได้อื่นว่ามาจากดอกเบี้ยรับ สำหรับกรณีแบบ สบช.๓ รอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ รับวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ มีจำนวนสองฉบับ ซึ่งมีข้อความอันเป็นสาระสำคัญไม่ตรงกัน คือ ฉบับเลขรับ ๖๖๐๕๑๐๐๔๕๕๗๑ ระบุประเภทธุรกิจว่า สื่อโทรทัศน์ และระบุสินค้า/บริการว่า สื่อโฆษณาและผลตอบแทนจากการลงทุน และฉบับเลขรับ ๖๖๐๖๑๐๐๑๖๕๙๔ ระบุประเภทธุรกิจว่า สื่อโทรทัศน์ และระบุสินค้า/บริการว่า ไม่ได้ดำเนินการ เนื่องจากรอผลคดี มีรายได้จากผลตอบแทนการลงทุนและดอกเบี้ยรับ นั้น นายคิมห์ สิริทวีชัย ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ได้เบิกความว่า แบบ ส.บช.๓ ทั้งสองฉบับเป็นฉบับจริง โดยเอกสารฉบับหลังแก้ไขและยกเลิกเอกสารฉบับแรกเพื่อให้เกิดความชัดเจนและไม่ให้เกิดข้อถกเถียงในข้อความของเอกสารฉบับแรก และกรณีเอกสารฉบับแรกระบุประเภทสินค้า/บริการว่า สื่อโฆษณา เป็นไปตามที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดให้กรณีบริษัทไม่ได้ดำเนินกิจการให้ระบุวัตถุประสงค์ข้อใดข้อหนึ่งของบริษัท ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือการนำส่งงบการเงินของกรมพัฒนาธุรกิจการค้าที่กำหนดให้การกรอกข้อมูลประเภทธุรกิจกรณีไม่ได้ดำเนินกิจการ ให้ระบุวัตถุประสงค์ให้ตรงกับที่จดทะเบียนไว้กับกรมพัฒนาธุรกิจการค้า ซึ่งสอดคล้องกับหมายเหตุประกอบงบการเงินรอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ ที่ระบุว่า เคยดำเนินธุรกิจหลักเกี่ยวกับการดำเนินการสถานีโทรทัศน์ สื่อโฆษณา และการผลิตรายการ แต่ สเปน. ได้เพิกถอนสัญญาดังกล่าวส่งผลให้บริษัทต้องหยุดดำเนินกิจการและบริษัทมีรายได้ผลตอบแทนจากการลงทุนและดอกเบี้ยรับ และแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล (แบบ ภ.ง.ด.๕๐) ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ ที่ระบุว่า รายได้โดยตรงจากการประกอบกิจการเป็น “ศูนย์บาท” และรายได้อื่นมาจากดอกเบี้ยรับ นอกจากนี้ไม่ปรากฏข้อมูลหลักฐานว่าบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการตามพระราชบัญญัติจัดแจ้งการพิมพ์ พ.ศ. ๒๕๕๐ พระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ พระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม พ.ศ. ๒๕๕๓ และไม่เป็นผู้ได้รับอนุญาตประกอบกิจการภาพยนตร์ วิทยุทัศน์ และสื่อโฆษณา ตามพระราชบัญญัติภาพยนตร์และวิทยุทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑

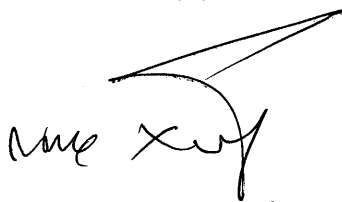
การพิจารณาว่ากิจการที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นเจ้าของหรือถือหุ้น เป็นกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ อันจะเป็นลักษณะต้องห้ามตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) หรือไม่ นั้น มิใช่พิจารณาเพียงวัตถุประสงค์ของกิจการดังกล่าวแต่อย่างเดียว แต่ต้องพิจารณาประกอบพยานหลักฐานให้ปรากฏข้อเท็จจริงเพียงพอรับฟังได้ว่าการประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน

หากพิจารณาเพียงแต่วัตถุประสงค์ของกิจการอย่างเดียว โดยไม่คำนึงว่ามีการประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนหรือไม่ ย่อมเป็นการพิจารณาตีความจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกินไปกว่าวัตถุประสงค์ของบทบัญญัติรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๘ (๓) ที่มุ่งป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวอาศัยความได้เปรียบจากการเป็นเจ้าของหรือถือหุ้นในกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์หรือเป็นโทษแก่บุคคลใดเพื่อประโยชน์ในทางการเมือง และใช้อำนาจครอบงำสื่อมวลชนอันจะทำให้สื่อมวลชนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างเป็นอิสระและเป็นกลาง กรณีเพียงแต่ถือหุ้นในกิจการที่มีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชน โดยไม่ปรากฏว่ามีการประกอบกิจการดังกล่าวอยู่ในวันที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้ว บุคคลดังกล่าวย่อมไม่อาจอาศัยความได้เปรียบจากการถือหุ้นนั้นครอบงำและเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารแสวงหาประโยชน์ในทางที่ไม่ชอบอันจะขัดต่อความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๘๘ (๓) ได้แต่อย่างใด อีกทั้งการตีความในลักษณะดังกล่าวเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ

เมื่อพิจารณาพยานหลักฐานประกอบกันแล้วเห็นว่า แม้บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ประกอบกิจการสถานีวิทยุโทรทัศน์บอกรับเป็นสมาชิกและโทรภาพทางสายรับจ้างโฆษณาทางโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ หรือสื่อใด ๆ ตลอดจนรับจ้างออกแบบโฆษณาทุกชนิดทุกประเภท ประชาสัมพันธ์ และรับจ้างผลิตรายการทางสถานีวิทยุ โทรทัศน์ แต่บริษัทได้หยุดกิจการมาตั้งแต่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมีหนังสือบอกเลิกสัญญาเมื่อวันที่ ๗ มีนาคม ๒๕๕๐ และจากแบบ สบข. ๓ รอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๒ ระบุประเภทธุรกิจว่า กิจกรรมของบริษัทโฮลดิ้งที่ไม่ได้ลงทุนในธุรกิจการเงินเป็นหลัก รอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๓ และรอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๔ ระบุสินค้า/บริการว่า ไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากติดคดีความ และรอบปีบัญชีสิ้นสุดวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๕ รับวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๖๖ ฉบับเลขรับ ๖๖๐๖๑๐๐๑๖๕๙๔ ระบุสินค้า/บริการว่า ไม่ได้ดำเนินการเนื่องจากรอผลคดีมีรายได้จากผลตอบแทนการลงทุนและดอกเบี้ยรับ นอกจากนี้ หมายเหตุประกอบงบการเงิน ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ ระบุว่า การเพิกถอนสัญญาดังกล่าวส่งผลให้บริษัทต้องหยุดดำเนินกิจการและบริษัทมีรายได้ผลตอบแทนจากการลงทุนและดอกเบี้ยรับ และแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล (แบบ ภ.ง.ด.๕๐) ตั้งแต่ปี ๒๕๖๐ ถึงปี ๒๕๖๕ ระบุว่า รายได้โดยตรงจากการประกอบกิจการเป็น “ศูนย์บาท” และระบุรายได้อื่นว่ามาจากดอกเบี้ยรับ อีกทั้งไม่ปรากฏข้อมูลหลักฐานว่าบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการดังกล่าวตามกฎหมาย

ที่เกี่ยวข้อง ข้อเท็จจริงจึงฟังได้ว่า วันที่พรรคก้าวไกลยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อต่อผู้ร้องในวันที่ ๔ เมษายน ๒๕๖๖ โดยมีรายชื่อผู้ถูกร้องอยู่ในลำดับที่ ๑ บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) มิได้ประกอบกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนใด ๆ ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๙๘ (๓) ส่วนกรณีรายงานการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นเมื่อวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๖ หน้าสุดท้าย มีผู้ถือหุ้นถามว่า ในขณะนี้บริษัทยังประกอบกิจการเป็นสื่อมวลชนอยู่หรือไม่ ซึ่งนายคิมท์ สิริทวีชัย ประธานกรรมการบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ตอบว่า ยังประกอบกิจการอยู่ตามวัตถุประสงค์ของบริษัท นายคิมท์ได้ชี้แจงและเบิกความว่า ไม่ใช่การยืนยันว่าบริษัทดำเนินกิจการสื่อมวลชน และหากศาลปกครองสูงสุดมีคำพิพากษาให้บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ชะงักจะมีการพิจารณาอีกครั้ง ระหว่างผู้ถือหุ้นและกรรมการบริหารบริษัทว่า บริษัทจะดำเนินกิจการต่อไปหรือไม่ ซึ่งอาจจะประกอบกิจการสื่อมวลชนหรือจะประกอบกิจการอื่น ๆ ตามวัตถุประสงค์ของบริษัทข้อใดข้อหนึ่งจาก ๔๕ ข้อ ก็ได้ เป็นเรื่องในอนาคตที่ยังมิได้มีการพิจารณาในขณะนี้ นั้น เห็นว่าข้อเท็จจริงดังกล่าว เป็นเพียงการกล่าวถึง แนวทางการประกอบกิจการของบริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ในปัจจุบันและทิศทางในอนาคต โดยมิได้เป็นการยืนยันว่าบริษัทประกอบกิจการสื่อมวลชนแต่อย่างใด ไม่อาจนำมารับฟังได้ว่าวันที่พรรคก้าวไกลยื่นบัญชีรายชื่อผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแบบบัญชีรายชื่อดังกล่าว บริษัท ไอทีวี จำกัด (มหาชน) ประกอบกิจการเกี่ยวกับหนังสือพิมพ์และสื่อมวลชนใด ๆ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า สมาชิกภาพของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของผู้ถูกร้องไม่สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๐๑ (๖) ประกอบมาตรา ๙๘ (๓)

(นายณอดล เทพพิทักษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ